Gemeente Borger-Odoorn

Update
sociaal domein

no. 8

Maart 2024

Beste raadsleden en andere lezers,

Het Sociaal Domein is volop in beweging. Letterlijk doordat we bewegen in de buitenruimte willen stimuleren, maar ook de veranderingen in de jeugdzorg, ontwikkelingen in het onderwijs en het vergroten van kansen voor statushouders naar regulier werk vragen volop onze aandacht.

Ondertussen blijven we monitoren om inzicht te hebben en houden of we de goede dingen doen en waar onze gemeente staat. In deze 8e nieuwsbrief nemen wij u graag mee in deze ontwikkelingen.

Anita van der Schuur
Manager Sociaal Domein

Team Preventie

Gezondheid, welzijn, sport & bewegen, combicoaches, leefstijl, cultuur

Inclusiepanel: Niets over ons, zonder ons

In Borger-Odoorn vinden we het belangrijk dat iedereen erbij hoort en moet kunnen meedoen. Het maakt niet uit hoe oud of hoe jong je bent, wat je culturele achtergrond, gender of inkomen is en wat je talenten en beperkingen zijn. Iedereen levert met zijn talenten naar eigen wens en vermogen een bijdrage aan de samenleving. Daar zetten we ons als gemeente voor in. Soms is daarvoor aanpassing en doorontwikkeling van het huidige gemeentelijke beleid nodig en moet er op onderwerpen nieuw beleid worden opgesteld.

Lokale Inclusie Agenda
Om onze gemeente toegankelijker en inclusiever te maken, zijn we bezig met het opstellen van een Lokale Inclusie Agenda. In dit plan staat hoe wij op verschillende thema's werken aan een inclusievere gemeente. Denk aan thema's als onderwijs, de arbeidsmarkt, cultuur, sport en communicatie en dienstverlening. Alle voorzieningen zijn toegankelijk voor iedereen en iedereen kan hier zelfstandig gebruik van maken. De Lokale Inclusie Agenda maken we samen met (ervaringsdeskundige) inwoners. Dit doen we o.a. in de vorm van een inclusiepanel.

Start Inclusiepanel
De afgelopen periode zijn we druk bezig geweest met het werven van panelleden. Er is nu een mooie groep ontstaan met een brede diversiteit aan achtergronden. Dit varieert van inwoners die rolstoelafhankelijk zijn, inwoners met chronische pijnklachten, tot inwoners uit de lhbtqia+- gemeenschap. Dit panel is essentieel als we ook echt doen wat de titel van dit stuk aangeeft: 'Niets over ons, zonder ons'.

Op 29 januari 2024 was de eerste bijeenkomst van het inclusiepanel. Door de samenwerking met het panel willen we inwoners structureel betrekken bij de beleidsvoorstellen en van hen horen wat beter of anders kan. Samen gaan we aan de slag met het toegankelijker en inclusiever maken van onze gemeente!

Toetsingskader BIOR

De komende periode werken wij aan de ontwikkeling van een toetsingskader voor bewegen in de openbare ruimte (BIOR). Het bureau Kragten gaat ons bij dit proces begeleiden.

Het toetsingskader gaat ons helpen om bewegen in de openbare ruimte een duidelijkere plek te geven in beleid en uitvoering. En het draagt bij aan het creëren van een gezonde en kansrijke omgeving. Dit kan gaan om individuele aanvragen voor speelveldjes of pumptracks. Maar ook om het inrichten van een nog te bouwen woonwijk, renovatie of een structuur voor fiets- of wandelpaden.

In januari 2024 was er een bijeenkomst met collega's van verschillende beleidsterreinen om een start te maken met de ontwikkeling van het kader. In het vervolg van het proces komen er sessies met stakeholders, zoals scholen en woningcorporaties. Het toetsingskader stellen wij o.a. op in samenhang met de groenvisie.

Backpack

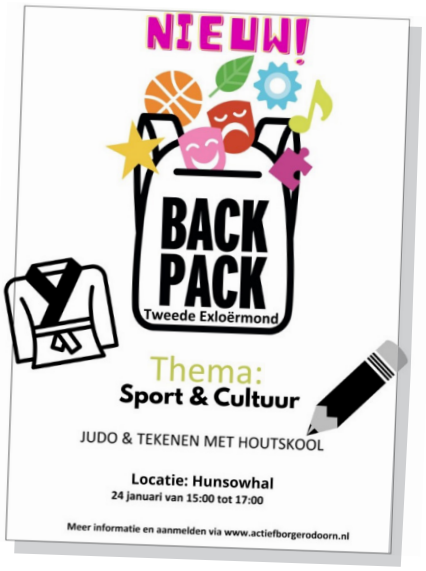
In december 2023 is in Buinerveen begonnen met Backpack*. Backpack is een naschools programma waar kinderen steeds met twee verschillende activiteiten kennismaken. Dat kunnen culturele, beroepsmatige of sportieve activiteiten zijn. Zo kunnen kinderen hun talenten ontdekken en ontwikkelen.

28 kinderen deden mee aan de activiteiten kickboksen en theater. Om Backpack te promoten kregen de leerlingen een tasje en een bidon mee.

In januari 2024 is ook in 2e Exloërmond gestart met Backpack. De kinderen kregen een clinic judo en houtskool tekenen.

Backpack is al langere tijd bezig in Valthermond en als laatste starten we in februari 2024 ook in Nieuw-Buinen.

* *Backpack is de lokale vertaling van het landelijke programma "School en omgeving". Dit programma is uitsluitend bedoeld voor scholen met een aantoonbare positieve achterstandsscore.*

UMO Preventie en inclusie en meer...

De houdbaarheid van ons zorgstelsel staat onder druk. Dit komt door een ongezonde leefstijl, maar ook door vergrijzing, uitsluiting, individualisering en verharding van de maatschappij. Door al deze ontwikkelingen zijn er de afgelopen periode op zowel landelijk als lokaal niveau een aantal opgaven geformuleerd die deze ontwikkeling moeten afremmen. Of nog beter: stoppen.

Opgroeien kansrijke omgeving
De urgente maatschappelijke opgave (UMO) 'preventie en inclusie' komt voort uit het gemeentelijk coalitieakkoord 'Samen denken, samen doen'. In 2024 gaan we hiermee van start. De nadruk in deze UMO ligt op het creëren van een kansrijke omgeving voor jongeren. Wij doen dit onder de naam 'opgroeien kansrijke omgeving' (OKO), geïnspireerd op het IJslandse model.

Ontwikkelingen in samenhang uitvoeren
Deze opgave staat niet op zichzelf. Er gebeurt al veel op dit vlak en daarbij is er zowel landelijk als provinciaal een aantal ontwikkelingen bij gekomen die deze opgave raken. Onder andere het Gezond Actief Leven Akkoord (GALA). Het plan van aanpak hiervoor is in 2023 opgesteld en goedgekeurd door het ministerie. De uitdaging in 2024 is om al deze ontwikkelingen in samenhang te kunnen uitvoeren. Met als doel een gezonde en kansrijke omgeving te creëren en/of te behouden waar de jeugd gelukkig kan opgroeien en waar je vitaal ouder kunt worden.

Programma's en interventies
Hieronder ziet u een greep uit de programma's en interventies die hierin meegenomen worden:
- UMO preventie en inclusie
  ↳ UMO zorg dichterbij
- Gezond Actief Leven Akkoord (GALA, lokaal)
- Integraal Zorg Akkoord (IZA, regionaal)
- Backpack (lokaal, veengebied)
- Toetsingskader BIOR (lokaal)
- Hervormingsagenda Jeugd (lokaal en regionaal)
- Lokale Educatie Jeugd Agenda (LEJA, lokaal)

Team Jeugd en Educatie

Jeugdzorg, preventie jeugd, maatschappelijk vastgoed, onderwijs, leerplicht en kinderopvang

Hervormingsagenda Jeugd

Afgelopen zomer is de hervormingsagenda jeugd definitief vastgesteld en aangeboden aan de Tweede en Eerste Kamer. Op dit moment werken wij aan een regionale en lokale startfoto. De startfoto brengt de uitgangssituatie van een regio in beeld en daarmee de opgave om de hervormingsagenda te realiseren. Dit doen wij samen met een aantal samenwerkingspartners.

WEL in ontwikkeling

In nieuwsbrief no.5 van december 2022 deelden wij dat we startten met het project 'WEL in ontwikkeling'.

Daarbij kijken we wat leerlingen met een formele ontheffing van de leerplicht nog wél kunnen leren en wat verder bijdraagt aan hun ontwikkeling.

Het project gaat uit van kinderen in de leerplichtige leeftijd, 5 tot 13 jaar. Maar in Borger-Odoorn nemen wij ook de 4-jarige kinderen mee. Wij vinden namelijk dat we preventief moeten kijken, dus al vanaf het moment wanneer een kind mag starten op de basisschool. Ons streven is geen vrijstellingen, maar een passende plek voor elk kind.

Gelijke kansen voor alle kinderen in Borger-Odoorn

Resultaten van het project WEL in ontwikkeling (thema 3 op de LEJA)

In de gemeente Borger-Odoorn worden geen vrijstellingen meer gegeven voor kinderen omdat ieder kind recht heeft op onderwijs. Doel van de pilot 'WEL in ontwikkeling' is dat door een andere aanpak en intensieve samenwerking van partners meer (het liefst alle) kinderen ingeschreven staan in het onderwijs.

"Verhaal vertellen met mijn kind"

Het idee

Casussen van kinderen met een leerontheffing '5 onder a' en 'absoluut verzuimers' ontrafelen om zo te komen tot een andere aanpak en een intensievere samenwerking met partners om meer (het liefst) alle kinderen in ontwikkeling te laten komen.

START

partners !

OZJ | SWO · Gedragswerk · Ingrado · Borger-Odoorn (afdeling Leerplicht)

"Luisteren en meedenken in oplossingen"

"Kind terug naar school, het is te veel thuis"

Hobbels

- AVG
- Onderbezetting van personeel en elkaar kennen van eigen expertise
- Verschillende registratiesystemen.

Deze hobbels hadden een NO-GO kunnen zijn, maar alle partners gaven aan GO!

Meerwaarde

Enthousiasme, open staan voor elkaars expertise, willen leren en gelijkwaardigheid, aansluiten van meer partners.

Aanpak

Eerste aanpak was bestuderen van casussen van kinderen die niet ingeschreven staan in het onderwijs. Door de move om GGD en Stichting Sociale Teams aan te laten sluiten, werden ouders en kinderen veel beter betrokken. Er zijn bijeenkomsten geweest met alle partners over kansen en mogelijkheden om kinderen in te schrijven in het onderwijs.

GGD + JGZ · Onderwijs · Sociale Teams

THE MOVE!

Het succes in de pilot is dat de partners GGD / JGZ, Stichting Sociale Teams en onderwijs betrokken zijn bij de pilot om zo in contact te komen met de ouders en kinderen.

BEVINDINGEN

1. Vrijstellingen Wet Langdurige Zorg (Wlz)
2. Blik op de professional en blijven reflecteren
3. **Naast de ouders blijven staan**
   Samen afpellen met de ouder(s) wat er aan de hand is. Verschillende organisaties hebben verschillende taken om het kind te blijven volgen. De ouder(s) hebben de regie over hun kind.
4. **Handelingsverlegenheid in het onderwijs versus verbindingen jeugdhulp en onderwijs**
   Onderwijs kan niet altijd voldoen aan de ondersteuning van specifieke onderwijsbehoefte van een kind. Inzet van collectieve zorg in het onderwijs.
5. Zorgplicht onderwijs
6. Ophalen van (voor)informatie door leerplicht
7. Veranderende rol van de leerplicht
8. **Sluitend netwerk rondom kinderen**
   Rol voor GGD/JGZ en Stichting Sociale Teams: voorkomen dat kinderen niet worden ingeschreven. Rol voor de afdeling Leerplicht gemeente Borger-Odoorn: preventieve rol om het recht op onderwijs meer te benadrukken.
9. **Nog sterker samen kinderen blijven volgen**
   Alle seinen staan op groen om samen kinderen te volgen. **Nieuwe ambitie geformuleerd:** geen onderwijsvrijstellingen meer in gemeente Borger-Odoorn.

BIJ VANGST

"Delen van informatie is prima maar ik moet niet het idee krijgen dat ze mijn kind weer naar school sturen"

EIND-DOEL!

Alle kinderen ingeschreven in het onderwijs

QUOTES

GGD/jeugdverpleegkundige · Gedragswerk · Sociale Teams · Ondersteuningsteam Zorg

"Ik ben altijd afhankelijk van wat het onderwijs zegt wat wel en niet mogelijk is, nu krijg ik meer kennis en hoor ik meer over kansen die het onderwijs kan bieden."

"Ik heb nu kinderen in mijn caseload die ik anders niet zou kennen."

"Onderwijs blijft graag aansluiten en is nieuwsgierig naar de 4 jarigen, maar ook naar de relatie met kinderen die een vrijstelling hebben en die op een basisschool hebben gezeten/zouden moeten zitten."

Betrokkenheid en inzet van partners
Effectievere samenwerking en afstemming tussen de betrokken professionals door samen te werken aan de casuïstiek in aanwezigheid van ouders/kinderen. Hierdoor ontstond ook een positief effect voor de ontwikkeling van het kind.

GGD/JGZ belangrijke partij in om vrijstellingen in de toekomst te voorkomen
GGD/JGZ was niet als partij geselecteerd voor de pilot. Maar door de 'move' bleek deze organisatie van belang omdat de GGD/JGZ al voordat de kinderen naar het basisonderwijs bekend of het kind wel of niet naar het basisonderwijs gaan.kinderen nodig hebben.

Geen sluitend proces rondom kinderen die extra kansen nodig hebben
Stichting Sociale Teams signaleerde kinderen geïndiceerd voor jeugdhulp, terwijl dit niet bekend is bij de sociale teams, en die zelf niet hebben geïndiceerd.

Niet-aansluitende systemen
Door de verschillende systemen komt het dat de registratie rondom kinderen die vrijstellingen hebben of gaan krijgen zijn in beeld zijn. Kinderen komen tussen wal en schip doordat er geen periodieke overleggen plaatsvinden waardoor er een vrijstelling voor jaren wordt afgegeven. Hierdoor worden kansen gemist om een kind (weer) te laten instromen in het onderwijs.

Vrijstellingen op grond van 5 onder b
In gemeente Borger-Odoorn blijken 0,5% kinderen met een onderwijs-vrijstelling te zijn (net als in Emmen). Periodieke overleggen kan een kans zijn om te ontdekken wat deze kinderen nodig hebben.

De pilot WEL in ontwikkeling is geïnitieerd vanuit het Ministerie van OCW en VWS, na een aangenomen Kamermotie om activiteiten te ontplooien in het kader van de Nationaal Programma Onderwijs (NPO) – gelden voor kinderen / jongeren die niet ingeschreven staan in het onderwijs. Het gaat om kinderen met een leerplichtontheffing '5 onder a' en absoluut verzuimers. Gemeente Borger-Odoorn is een van de vier regio's die is geselecteerd. De pilot WEL hoort bij thema 3 van de Lokale Educatieve Agenda.

Team Meedoen!

Wmo, bijstand, schuldenparticipatie, minimavoorzieningen, energiearmoede, leerlingen vervoer

Statushouders aan het werk met behulp van AMIF*-subsidie

Een gezond bedrijf heeft goed, genoeg en divers personeel nodig. Statushouders hebben vaak moeite met het vinden van werk vanwege taalproblemen, terwijl ze werkgevers goed kunnen helpen met hun vaardigheden. Met dit project willen we statushouders en werkgevers bij elkaar brengen door extra taalhulp, begeleiding op het werk door een jobcoach en inzet op het begrijpen van culturele verschillen. Het project slaagt wanneer we samen met de werkbedrijven en werkgevers taalrijke werkplekken kunnen creëren, die leiden tot vaardig personeel voor de toekomst.

AMIF-subsidie
Dit project is een gezamenlijk initiatief van de gemeenten Emmen, Coevorden en Borger-Odoorn, leerwerkbedrijf Menso, werkbedrijven EMCO-Groep en Wedeka. Het is tot stand gekomen met steun vanuit het Europees Sociaal Fonds. Voor de uitvoering is een subsidie van AMIF ontvangen voor een periode van drie jaar. Het gaat voor de hele regio om een bedrag van 1,3 miljoen euro. In deze drie jaar gaan we 300 mensen met een status proberen aan het werk te helpen. We proberen ook 20 nieuwe bedrijven te enthousiasmeren om deze mensen een kans te bieden.

Maatwerk voor deelnemers en werkgevers
Samen met (taal-)scholen IVIO en Drenthe College ontwikkelen we modulaire taalprogramma's gericht op taalversterking (vaktaal en algemeen), het verbeteren van werknemers-vaardigheden en het wegnemen van drempels. Met andere aanbieders werken we aan een ondersteunend pakket met cultuurworkshops, een "hotline" voor cultuurgerelateerde problemen, taalmaatjes/taalbuddies en het Harrie Helpt programma.
Daarbij is het uitgangspunt is dat we weten waar de behoefte ligt bij deelnemer en werkgever en hiervoor maatwerk bieden.

Eerste deelnemers zijn gestart
Inmiddels zijn er 27 deelnemers aangemeld. De eerste deelnemers zijn gestart en de eerste nieuwe werkgever is een feit. De werkbedrijven hebben ruimte voor deelnemers en ook zijn er bedrijven, waar al contact mee was, bereid gevonden statushouders een kans te bieden.

** AMIF: Asiel, Migratie en Integratiefonds*

Aanbesteding Beschermd Wonen

De gemeente Emmen voert de Wmo-voorziening Beschermd Wonen uit en doet dit ook voor de gemeenten Coevorden en Borger-Odoorn. De huidige contracten lopen af op 31 december 2024. Daarom zijn we gezamenlijk druk bezig met de voorbereidingen van de aanbesteding, die dit jaar moet plaatsvinden. Op basis van de beoordeling van de aanbieders die zich hiervoor inschrijven, sluiten we met ingang van 1 januari 2025 de nieuwe contracten af.

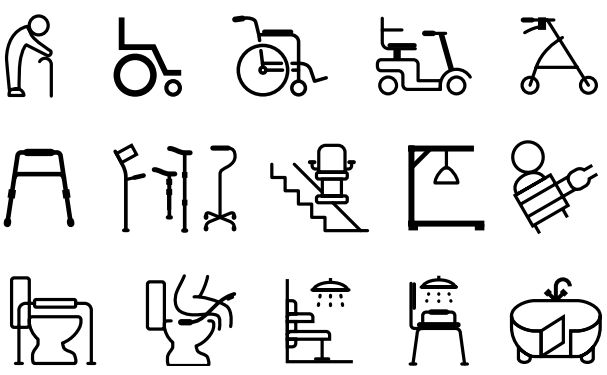

Aanbesteding Huishoudelijke Hulp

De huidige contracten met aanbieders voor hulp bij huishouden lopen af op 31 december 2024. Daarom zijn we samen met de gemeente Coevorden druk bezig met de voorbereidingen van de aanbesteding, die dit jaar moet plaatsvinden. Op basis van de nog te vormen inkoopstrategie en de beoordeling van de aanbieders die zich hiervoor inschrijven, sluiten we met ingang van 1 januari 2025 nieuwe contracten af.

Aanbesteding hulpmiddelen

Het contract met Meyra, onze huidige aanbieder voor Wmo-hulpmiddelen zoals rolstoelen, scootmobiels en tilliften, loopt af op 31 maart 2024. Samen met de gemeenten Coevorden, De Wolden, Hoogeveen, Meppel en Westerveld hebben we in 2023 een Europese aanbestedingsprocedure doorlopen. Er zijn vier landelijke partijen die Wmo-hulpmiddelen leveren. Al deze partijen hebben zich ingeschreven. Na de voorlopige gunning eind december is op 13 januari 2024 de firma Medipoint definitief gegund. Dat wil zeggen dat Medipoint per 1 april 2024 de gecontracteerde aanbieder voor Wmo-hulpmiddelen is. Het contract is voor vier jaar aangegaan en er zijn drie verlengopties van elk één jaar.

Team kwaliteit en bedrijfsvoering

Administratie sociaal domein, monitoring, control, onderzoek en webwinkel

Toezicht op de zorg in Borger-Odoorn

Hoe is het toezicht op de zorg precies geregeld? Welke verantwoordelijkheid heeft de gemeente? En hoe geeft zij daar invulling aan? In het onderstaande artikel vertellen wij u daar meer over.

Wat moeten we doen volgens de wet?
In zowel de Jeugdwet als de Wmo staat dat de gemeente toezicht moet houden op de zorg die wordt gebruikt door onze inwoners. Voor de Jeugdwet gaat dit over het toezicht op de rechtmatigheid. Dit houdt concreet in dat 'gemeenten in de verordening regels moeten opstellen over de bestrijding van het ten onrechte ontvangen van een individuele voorziening of PGB, alsmede van misbruik en oneigenlijk gebruik'. Wij hebben hier regels voor opgenomen in de verordening. De verordening is vastgesteld door de raad.
De gemeente Borger-Odoorn heeft ook op basis van de Algemene Wet Bestuursrecht een toezichthouder Jeugd aangewezen die bij incidenten, meldingen of vermoedens van onrechtmatig gebruik, onderzoek mag doen.

Voor de Wmo betreft het toezicht op de rechtmatigheid én de kwaliteit. Met kwaliteit wordt bedoeld 'het toezicht op de naleving van de kwaliteitseisen zoals gesteld in de wet- en regelgeving'. Bij de Wmo is de gemeente wettelijk verplicht om hiervoor een toezichthouder aan te wijzen. Ook hier heeft Borger-Odoorn een toezichthouder voor aangewezen. Deze toezichthouder werkt preventief. Dat betekent dat hij ook zonder signalen of meldingen zorgaanbieders bezoekt om te kijken of zij zich houden aan de gemaakte afspraken op het gebied van kwaliteit en rechtmatigheid. Zo verkleinen we de kans dat we te maken krijgen met incidenten.

Verantwoording inzet toezichthouder
Wij hanteren één gemeente breed plan voor Veiligheid Toezicht en Handhaving (VTH). Hierin verantwoorden wij jaarlijks wat de activiteiten van de toezichthouder Jeugdwet en Wmo zijn geweest.

Hoe zit het bij overige wettelijke kaders?
In onze gemeente zijn veel aanbieders van zorg gevestigd. Maar wij hebben alleen voor de Wmo en de Jeugdwet een toezichthoudende rol. Dit is zo, omdat de gemeente hiervan ook de contracterende en betalende partij is. Dat betekent dat zorgaanbieders die zorg bieden vanuit de Zorgverzekeringswet of de Wet langdurige zorg onder het toezicht vallen van andere instanties. Hieronder een overzicht:

	Wmo	Jeugdwet	Wlz	Zvw
Rechtmatigheid	Gemeente	Gemeente	Zorgkantoor NZa	NZa
Kwaliteit, veiligheid en toegankelijkheid	Gemeente	– Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd – Inspectie Justitie en Veiligheid		

Er is een landelijk meldpunt waar inwoners hun vragen of klachten over de kwaliteit van zorg of jeugdhulp kunnen melden en advies kunnen krijgen over wat te doen. We zijn bezig met een facetbestemmingsplan Wonen met Zorg. Dit zorgt ervoor dat er bij de vergunningverlening een toetsingskader komt voor nieuwe initiatieven in de gemeente.

Waar onze inwoners hun zorg ontvangen houden wij toezicht
De wettelijke verplichting van de gemeente betreft alleen zorgaanbieders waar inwoners zorg van ontvangen in het kader van de jeugdwet (rechtmatigheid) en de Wmo (kwaliteit en rechtmatigheid). Dat betekent dat de toezichthouder ook bij zorgaanbieders komt die in een andere gemeente gevestigd zijn, maar waar wel inwoners uit onze gemeente in zorg zijn. Andersom kunnen toezichthouders uit andere gemeenten of uit een ander wettelijk kader ook toezicht uitvoeren op zorgaanbieders die juist in onze gemeente gevestigd zijn en waar hun inwoners zorg ontvangen. Wij houden dus niet toezicht op alle gevestigde (zorg)aanbieders in de gemeente, maar op zorgaanbieders waar inwoners daadwerkelijk gebruik van maken.

Waarom is het zo lastig om de doorstroom naar levensloopbestendige woningen te bevorderen?

Een woningaanpassing is één van de duurste Wmo-woonvoorzieningen. Het gaat dan bijvoorbeeld om het plaatsen van een traplift, het rolstoel-toegankelijk maken van een woning of het creëren van een slaap- en douche-gelegenheid op de begane grond. Bij grote verbouwingen lopen de kosten al snel op richting de €100.000,-. Jaarlijks zijn we steeds meer geld kwijt aan deze woningaanpassingen. En door de vergrijzing is de verwachting dat dit de komende jaren nog verder zal stijgen.

Verhuisprimaat
Vaak wordt gedacht dat dit probleem kan worden opgelost door meer levensloopbestendige woningen te bouwen. Natuurlijk draagt dit eraan bij. Want als deze woningen er niet zijn, is doorstroom sowieso niet mogelijk. Maar zelfs áls deze woningen beschikbaar zijn, is het maar de vraag of je de doorstroom kunt bevorderen. De gemeente mag een inwoner namelijk niet dwingen om te verhuizen. Wij moeten de regels van het 'verhuisprimaat' toepassen. Dit is vastgelegd in de verordening Wmo.

Individuele belangen
De gemeente moet de individuele belangen van de inwoner afwegen en daarbij rekening houden met allerlei omstandigheden:

1. Beschikbaarheid van een aangepaste of eenvoudig aan te passen woning.
2. De financiële gevolgen: kan de inwoner de nieuwe woning in alle redelijkheid betalen?
3. Sociale omstandigheden: heeft het geen grote sociale gevolgen voor de inwoner?

   Sociale omstandigheden gaan over de mate van binding die de inwoner heeft met de buurt. De aanwezigheid van familie en/of vrienden, de mantelzorg die door de verhuizing zou kunnen wegvallen, de gezondheidssituatie van de partner, aanwezigheid en afstand tot winkels, ziekenhuis, enz.

lees verder ↓

Jurisprudentie
Jurisprudentie laat zien dat mensen die niet wilden verhuizen omdat ze al heel lang in dezelfde buurt woonden en hulp van de buren kregen, van de rechter daar mochten blijven wonen. De gemeente was dus verplicht om de woning aan te passen, ook al was er een levensloopbestendige woning beschikbaar.

Financiële gevolgen
Ook de financiële gevolgen zijn vaak een reden dat het verhuisprimaat niet opgelegd mag worden. Nieuwe huizen zijn vaak veel duurder dan de bestaande huizen waar mensen in wonen. Vaste lasten gaan omhoog en als dat leidt tot een beperking in belangrijke sociale activiteiten of te krappe portemonnee, dan mag ook hier het verhuisprimaat niet opgelegd worden.

Huurwoningen
Dit financiële aspect komt ook voor bij het huren van woningen. De huurprijs ligt dan vaak hoger dan de bestaande woning. En de woningstichting heeft zich te houden aan regels voor urgentie. Ook daarin kan niet zomaar een oudere voorrang krijgen.

Complex probleem
Kortom, het organiseren van een goede doorstroom is lastiger dan men doorgaans denkt. Het tekort aan woningen is een landelijk probleem, maar het kunnen bevorderen van een goede doorstroom is een nog complexer probleem.

Ontwikkeling dashboard sociaal domein

Bij deze nieuwsbrief ontvangt u de cijfers over de Jeugdwet, de Wmo en de Participatiewet. Belangrijkste constatering is dat net als voorgaande jaren de kosten voor de Wmo door de vergrijzing blijven stijgen. En dat de kosten voor de jeugdzorg, zoals in de vorige nieuwsbrief voorspeld, net wat lager uitvallen dan begroot. Bij zowel de Wmo als de Jeugdwet is weer een afname te zien van het aantal persoonsgebonden budgetten (pgb).

Nieuw bij deze nieuwsbrief zijn de cijfers over de Participatiewet. Bij de vorige klankbordgroep monitoring is gedeeld dat het bouwen van dit dashboard meer tijd kost omdat de werkzaamheden, en dus de registratie van informatie, verdeeld is over de gemeente Emmen, de Stichting sociale teams en onze eigen administratie. En omdat iedereen net andere gegevens registreert, was het een uitdaging om de gewenste informatie voor de raad hier uit te filteren. Maar inmiddels zijn we een stap verder en kunnen we de eerste cijfers meenemen in deze nieuwsbrief.

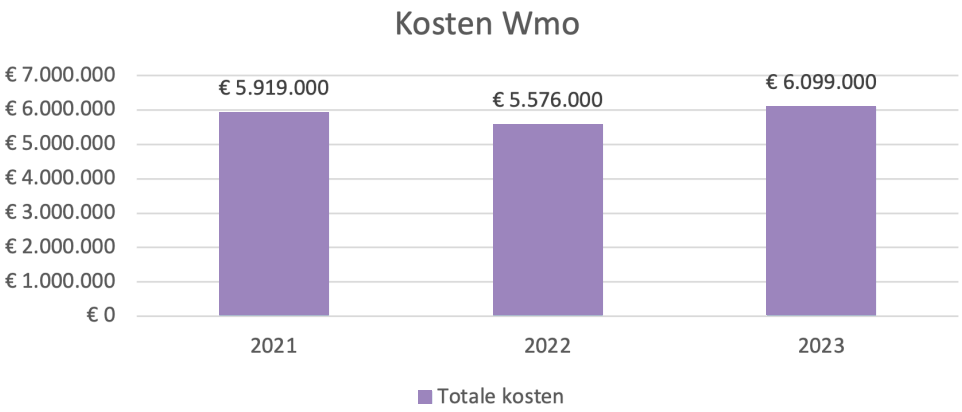
De eerstvolgende klankbordgroep monitoring is op maandag 18 maart 2024 van 19.00 tot 20.30 uur in het gemeentehuis.

ANALYSE Wmo 2023-2024

Gemeente Borger-Odoorn

1. Ontwikkeling kosten Wmo

De onderstaande grafiek geeft weer hoeveel geld er per jaar aan Wmo is uitgegeven.

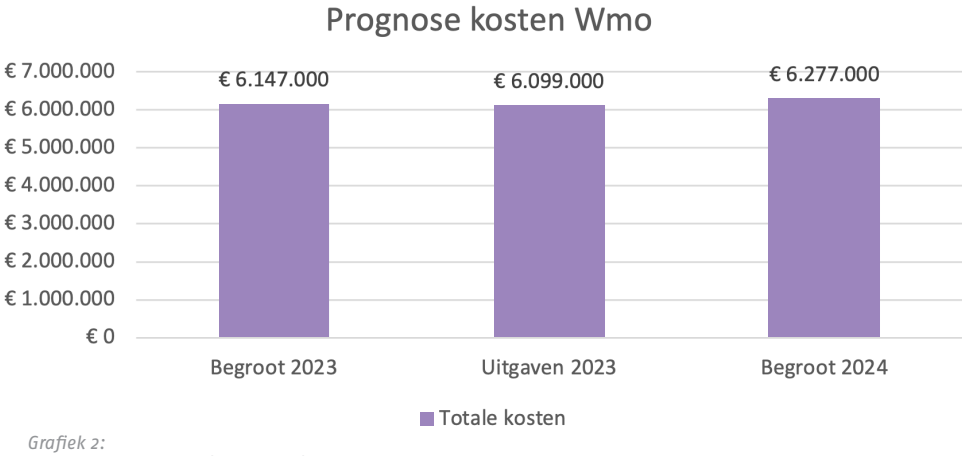

Grafiek 1:
Bron: betalingen Wmo pgb + ZIN; opgeteld per jaar waarop de zorg betrekking had exclusief Collectief Vervoer.

Opvallend:

1. In 2022 is een kleine afname in kosten te zien. Dit eenmalige voordeel komt door het nieuwe inkoopmodel. Ook zijn er toen meer mensen van de wachtlijst voor Langdurige zorg (Wlz) geholpen, waardoor ze konden uitstromen uit de Wmo.
2. We zien in 2023 een stijging van 9% van de kosten t.o.v. 2022. Dit komt vooral door een stijging van het aantal cliënten bij 'hulp bij huishouden'.

2. Prognose

Grafiek 2:
Bron: Begroting 2023 (na Berap 2) en begroting 2024.

Opvallend:

In de vorige nieuwsbrief voorspelden we een tekort van ongeveer € 300.000,-. Het budget is daarom bij de laatste bestuursrapportage opgehoogd. Hierdoor zijn we in 2023 binnen de begroting gebleven. In 2024 verwachten we dat de kosten verder stijgen door de vergrijzing.

ANALYSE Wmo 2023-2024

Gemeente Borger-Odoorn

3. Aantal inwoners en gemiddelde kosten

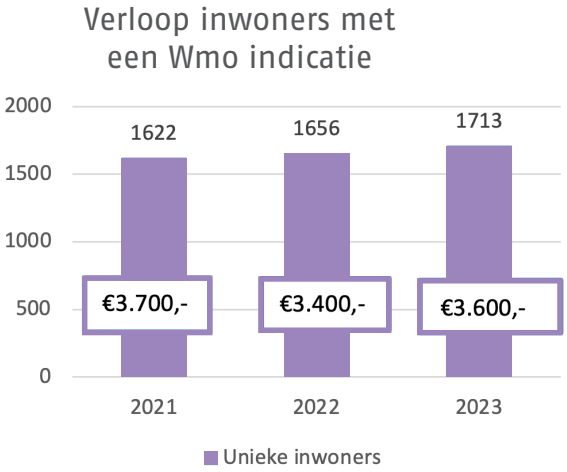
Wmo kan in twee vormen worden toegekend:

1. Zorg in natura (ZIN): zorg en hulpmiddelen gegeven/ geleverd door zorgaanbieders die de gemeente heeft gekozen en gecontracteerd;
2. Persoonsgebonden budget (pgb): zodra de zorgbehoefte van de inwoner duidelijk is, krijgt diegene de keuze tussen ZIN of een Pgb. Met een Pgb kan de inwoner zorg van een niet-gecontracteerde aanbieder inkopen of bij zijn netwerk inkopen.

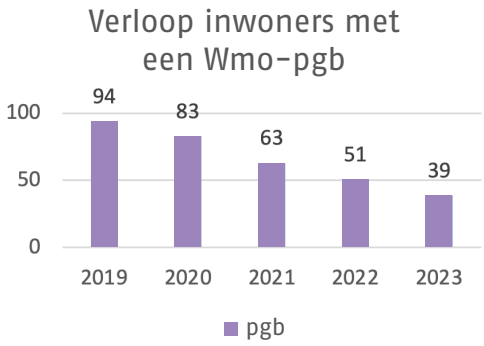
De onderstaande grafiek geeft weer hoe het aantal inwoners dat ondersteuning uit de Wmo ontvangt zich door de jaren heen heeft ontwikkeld. Ook zijn de gemiddelde jaarlijkse kosten per inwoner in beeld gebracht.

Opvallend:

1. Het aantal inwoners met een Wmo-indicatie stijgt jaarlijks gemiddeld met 2 á 3%.
2. De gemiddelde zorgkosten daalden eenmalig in 2022 met € 300,-. Dit was een eenmalig effect door de nieuwe inkoop en vergrote uitstroom naar Wlz.
3. Het aantal inwoners met een pgb-indicatie daalt jaarlijks.

Grafiek 3:
Bron: unieke inwoners waarop betalingen Wmo pgb en ZIN) hebben plaatsgevonden.

Grafiek 4:
pgb begeleiding en HH.

"De stijging van de zorgkosten komt voort uit een stijging van het aantal gebruikers"

4. Type zorg (unieke inwoners en kosten)

In het onderstaande overzicht ziet u per categorie wat de ontwikkeling van de kosten en het aantal gebruikers van de Wmo is geweest.

Overzicht

	2021		2022		2023	
Categorie	**BSN**	**€**	**BSN**	**€**	**BSN**	**€**
Begeleiding	377	€2.240.000	358	€1.673.000	375	€1.794.000
HH	1050	€2.938.000	1102	€3.120.000	1135	€3.477.000
Rolstoelen	294	€245.000	291	€237.000	287	€253.000
Vervoer	288	€290.000	307	€332.000	336	€341.000
Wonen	122	€207.000	143	€215.000	147	€234.000
Totaal	**1622**	**€5.919.000**	**1656**	**€5.576.000**	**1710**	**€6.099.000**

Grafiek 5: Bron: unieke inwoners waarop betalingen Wmo (pgb en ZIN) hebben plaats gevonden tm 31-12-2023.

ANALYSE Wmo
2023-2024

Gemeente Borger-Odoorn

Conclusies:

Vergrijzing zet door
De kosten van de Wmo zijn de laatste jaren omhoog gegaan omdat steeds meer mensen hier gebruik van maken. Dit komt omdat er steeds meer ouderen zijn (vergrijzing).

Huishoudelijke hulp stijgt
De grootste stijging in 2023 zit bij de groep die 'huishoudelijke hulp' ontvangt. De meeste personen uit deze groep zijn tussen de 75 en 89 jaar.

Voorzieningen vaker elektrisch (duurder)
Er worden steeds vaker elektrische rolstoelen en driewiel(lig)fietsen toegekend. De fysieke problemen van ouderen worden groter (ouderdom), maar door deze hulpmiddelen kunnen ze wel zelfstandig naar buiten en in beweging blijven.

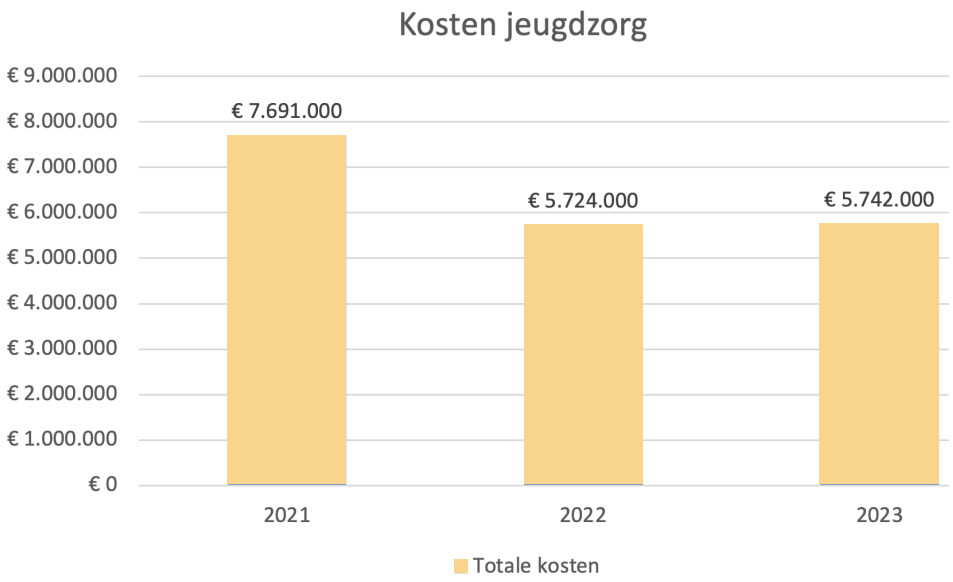
Onvoldoende doorstroom naar levensloopbestendige woningen
Door een gebrek aan doorstroom naar levensloopbestendige woningen moeten er meer bestaande woningen worden aangepast. Dit zorgt voor hogere kosten.

ANALYSE Jeugdzorg 2023-2024

Gemeente Borger-Odoorn

1. Ontwikkeling kosten jeugdzorg

De onderstaande grafiek geeft weer hoeveel geld er per jaar aan jeugdzorg is uitgegeven.

Grafiek 1: Bron: betalingen jeugdhulp pgb + ZIN; opgeteld per jaar waarop de zorg betrekking had

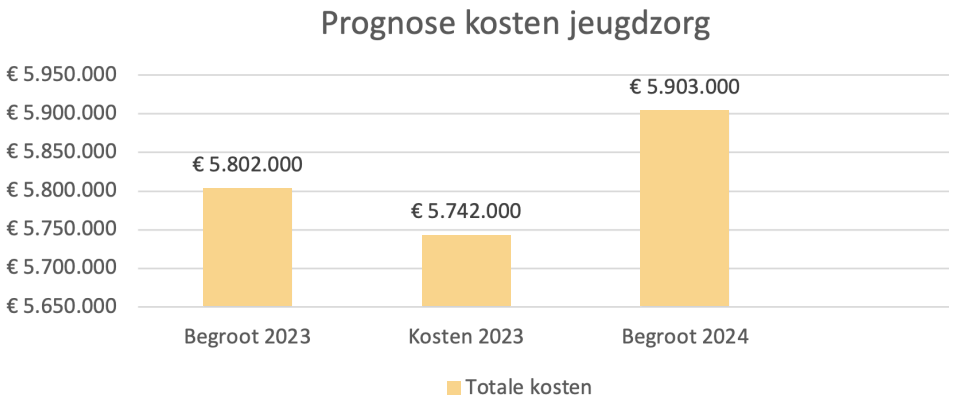
Opvallend:

1. De kosten zijn in 2023 net iets hoger dan in 2022.
2. Ca. 1% van deze kosten betreft persoonsgebonden budgetten. Vorig jaar was dat nog 2%.

"De daling in 2022 komt door de invoering van het nieuwe woonplaatsbeginsel"

2. Prognose

De prognose wordt gebaseerd op de kosten ZIN (Zorg In Natura) en pgb (persoonsgebonden budget).

Grafiek 2: Bron: betalingen jeugdhulp ZIN en pgb; uitgaven 2023 en civision budgetten.

Opvallend:

In 2023 zijn de zorgkosten binnen de begroting gebleven. De verwachting voor 2024 is dat de zorgkosten zullen stijgen door indexaties en tariefverhogingen. Daarom is een hoger bedrag begroot.

ANALYSE Jeugdzorg 2023-2024

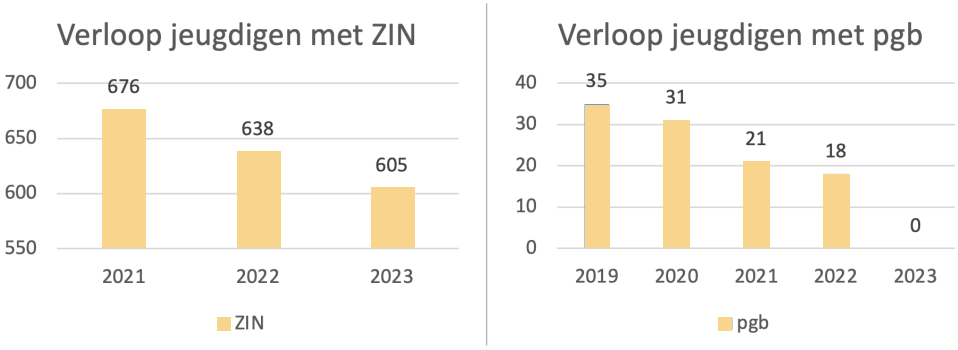
Gemeente Borger-Odoorn

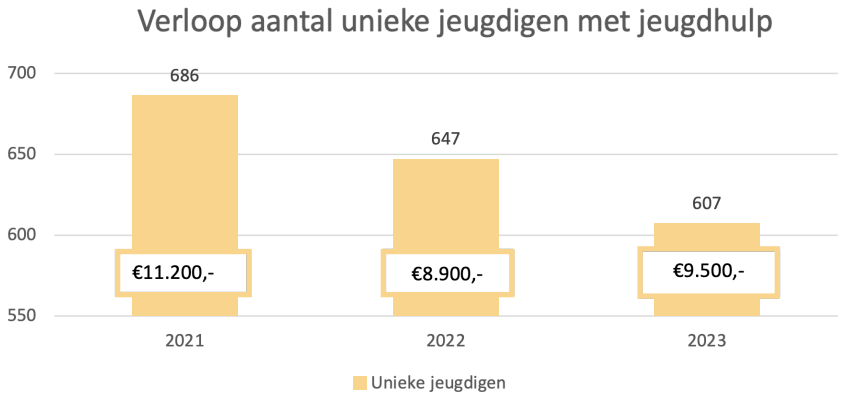
3. Aantal jeugdigen en gemiddelde kosten

Jeugdhulp kan in twee vormen worden toegekend:

1. Zorg in natura (ZIN): jeugdhulp door (door gemeenten) gecontracteerde zorgaanbieders.
2. Persoonsgebonden budget (pgb): de gecontracteerde zorgaanbieders sluiten met hun aanbod onvoldoende aan op de specifieke zorgvraag van een jeugdige. Er kan dan een pgb worden toegekend waarmee de jeugdige zorg kan inkopen bij een niet-gecontracteerde aanbieder of in zijn netwerk.

De onderstaande grafiek geeft weer hoeveel jeugdigen de afgelopen jaren jeugdhulp hebben ontvangen van onze gemeente. Ook staan de gemiddelde kosten per jeugdige in dat jaar vermeld.

Opvallend:

1. Het aantal jeugdigen in de jeugdzorg daalt jaarlijks met 6%;
2. De jeugdzorg is wel duurder geworden. Dit komt vooral door de hoge indexaties;
3. Het aantal pgb's is in 2023 met 56% gedaald. Het totaal ligt nu onder de tien en wordt daarom conform de privacyregels niet meer weergegeven.

Grafiek 4: Bron: betalingen jeugdhulp ZIN en pgb per jaar waarop de zorg betrekking had

"Citaat uit recent onderzoek naar de kans op zorgfraude in onze gemeente: de gemeente Borger-Odoorn verstrekt weinig pgb's, zowel absoluut, als relatief in verhouding tot andere gemeenten'. Dit beperkt het risico op zorgfraude"

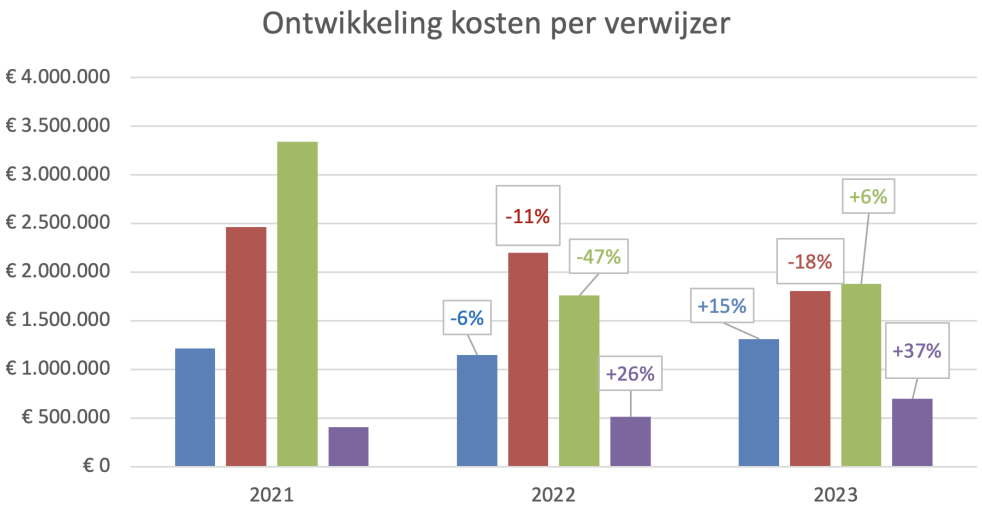
lees verder ↓

ANALYSE Jeugdzorg 2023-2024

Gemeente Borger-Odoorn

4. Ontwikkeling jeugdhulp per verwijzer

In de wet is opgenomen welke instanties bevoegd zijn om jeugdzorg toe te kennen aan een jeugdige: de 'verwijzers'. De onderstaande grafiek geeft weer hoe de verdeling van jeugdzorgkosten per verwijzer is in Borger-Odoorn. Het betreft hier alleen zorg in natura. In de grafiek is in percentages aangegeven hoeveel de kosten per verwijzer gestegen of gedaald zijn ten opzichte van het voorgaande jaar.

Grafiek 3: Bron: betalingen jeugdhulp ZIN per jaar waarop de zorg betrekking had

Opvallend:

1. De kosten in 2023 op verwijzing van de **huisartsen** zijn, ondanks een daling van het aantal jeugdigen, gestegen doordat er een aantal keer naar crisiszorg is verwezen.
2. Steeds vaker verwijzen **medisch specialisten en jeugdgezondheidszorg** door naar behandeling (zware individuele en dagbehandeling). Dit zie je terug in de stijging van de kosten.
3. Jeugdzorgkosten op verwijzing van de **sociale teams** dalen voor het tweede jaar op rij. Dit komt door een afname van het 'duurdere' type jeugdzorg zoals verblijf en behandeling.

"Deze cijfers worden ook besproken met de verwijzers. Gezamenlijk wordt bekeken wat de cijfers betekenen, of sturing wenselijk is en zo ja, hoe deze bereikt kan worden"

5. Type zorg (unieke jeugdigen en kosten)

Hieronder ziet u per type jeugdzorg aan hoeveel unieke jeugdigen deze vorm van zorg is geboden en wat de kosten zijn. Omdat één jeugdige meerdere vormen van zorg kan krijgen, kunnen de aantallen jeugdigen per zorgvorm niet bij elkaar opgeteld worden. Bij 'eindtotaal' ziet u het unieke aantal jeugdigen staan waaraan in dat jaar zorg is verleend. Rood betekent een stijging ten opzichte van het voorgaande jaar, groen een daling.

Jaar	2021		2022		2023	
HOOFDCATEGORIE	BSN	Bedrag	BSN	Bedrag	BSN	Bedrag
Begeleiding	101	€ 575.000	99	€ 419.000	108	€ 754.000
Bijzonder gecontracteerde zorg	36	€ 253.000	41	€ 661.000	<10	€ 118.000
Crisis	15	€ 89.000	<10	€ 37.000	<10	€ 127.000
Dagbesteding/dagbehandeling	39	€ 643.000	41	€ 534.000	42	€ 502.000
Dyslexie	50	€ 98.000	60	€ 120.000	67	€ 133.000
Gezinsbehandeling	106	€ 622.000	81	€ 604.000	78	€ 516.000
GI	119	€ 781.000	78	€ 523.000	69	€ 531.000
Individuele behandeling	424	€ 1.743.000	404	€ 1.510.000	398	€ 1.736.000
Verblijf	105	€ 2.609.000	53	€ 1.198.000	53	€ 1.269.000
Vervoer	<10	€ 11.000	14	€ 9.000	13	€ 9.000
Totalen	**676**	**€ 7.424.000**	**638**	**€ 5.615.000**	**605**	**€ 5.696.000**

Tabel 1: Bron: betalingen jeugdhulp ZIN per jaar waarop de zorg betrekking had

ANALYSE Jeugdzorg 2023-2024

Gemeente Borger-Odoorn

Conclusies:

Minder jeugdigen in jeugdzorg
Het aantal jeugdigen in de jeugdzorg is in 2023 weer gedaald met 6%. Dit is een belangrijke ontwikkeling omdat deze daling niet meer voortkomt uit de wijziging van het woonplaatsbeginsel, maar een lokale ontwikkeling van Borger-Odoorn zelf is.

Afname van zware GGZ-behandeling
Voor het tweede jaar op rij zitten er minder kinderen in de GGZ en neemt het aantal kinderen die een zeer zware behandeling moeten ondergaan af. Ook de kosten van gezinsbehandeling dalen door een afname van de zware vorm van behandeling.

Minder jeugdigen in de kinderbescherming
Het aantal ouders dat uit de ouderlijke macht is gezet is niet gestegen. En het aantal ouders dat onder toezicht (OTS) moet staan is zelfs met 11% gedaald. Dit komt o.a. door verhuizing van meerdere grote gezinnen uit onze gemeente.

Jeugdzorg is duurder geworden
De totale kosten zijn € 20.000,- hoger dan in 2022, ondanks de afname van het aantal jeugdigen. Dit is een direct gevolg van de hoge indexaties en tariefverhogingen die in 2023 zijn doorgevoerd. Gemiddeld betalen we €600,- per jeugdige meer.
In 2024 vinden nogmaals tariefverhogingen plaats.

Andere registratie van bijzonder gecontracteerde zorg
Dit jaar is besloten om de 'bijzonder gecontracteerde zorg' niet meer apart te registreren als zorgvorm maar onder de al bestaande zorgvormen. Dit heeft als effect dat begeleiding in aantal en kosten is gestegen, omdat er veel 'cliëntgebonden overeenkomsten' voor begeleiding waren afgesloten.

Jaarcijfers Participatiewet 2023-2024

Gemeente Borger-Odoorn

Inleiding

Het uitgangspunt van de Participatiewet is dat iedereen naar vermogen deelneemt (participeert) aan de samenleving en zoveel mogelijk in eigen onderhoud voorziet.

Doel 1: Zoveel mogelijk mensen met arbeidsvermogen naar werk toe leiden of ondersteunen bij het werk. Bij voorkeur betaald werk, als dat niet mogelijk is dan vrijwilligerswerk.

Doel 2: Zorgen dat iedereen een inkomen heeft, ook mensen die niet in staat zijn in het eigen levensonderhoud te voorzien.

Om deze doelen op inhoud goed te kunnen monitoren is in de klankbordgroep monitoring afgesproken om eerst te kijken naar de volgende indicatoren:
1. Financiën,
2. Financiële prognose,
3. Aantal uitkeringen,
4. Verloop; instroom en uitstroom,
5. Doelgroep samenstelling uitkeringsgerechtigden (afstand tot de arbeidsmarkt).

Op dit moment loopt er nog een project om de administratieve lasten te verminderen bij de sociale teams en bij de administratie. Dit is ook gekoppeld aan de nieuwe re-integratieverordening die door uw raad is vastgesteld. Zodra dit project is afgerond kan de rapportage uitgebreid worden met informatie over de re-integratie.

1. Ontwikkeling kosten Participatiewet

De onderstaande grafiek geeft weer hoeveel geld er per jaar aan participatie-uitkeringen is uitgekeerd. Dit is de uitkering aan werkloze mensen die niet arbeidsongeschikt zijn. Als u dit vergelijkt met de begroting, dan ziet u een verschil. Dat komt omdat er veel mutaties zijn die zorgen dat er gedurende het jaar geld bij komt en af gaat. Die zijn niet relevant voor dit overzicht en daarom achterwege gelaten.

Grafiek 1:
Bron: Budgetten Participatiewet: werkelijk besteed bedrag 'Bijzondere algemene bestaanskosten'

Opvallend:
1. In 2022 daalden de kosten voor de Participatiewet met 17% omdat er in 2021 grote uitstroom was naar werk door een gunstige arbeids-markt na het eerste coronajaar.
2. In 2023 stegen de kosten doordat het minimumloon met 10,1% werd verhoogd.

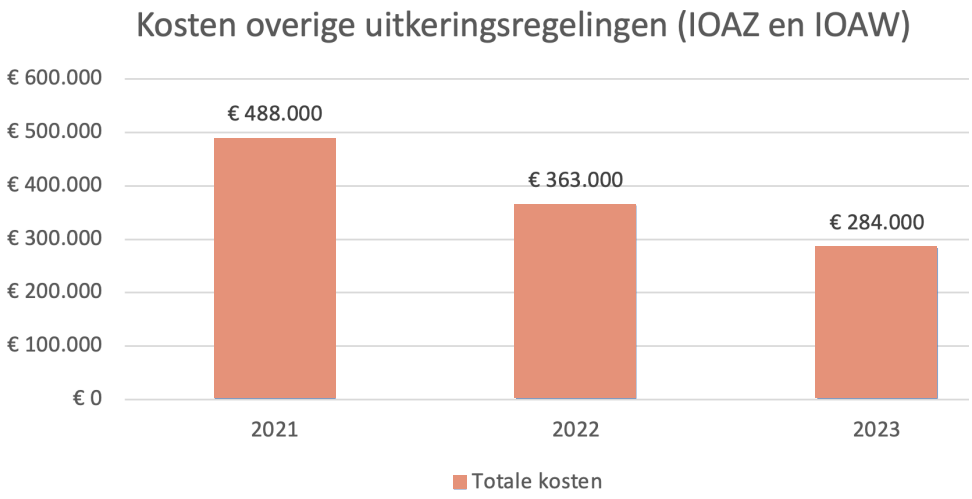
lees verder

Jaarcijfers Participatiewet 2023-2024

Gemeente Borger-Odoorn

Vervolg

De Participatiewet bestaat ook uit een aantal uitkeringsregelingen. In de rapportage nemen we alleen de regelingen mee voor inwoners die ook door de Stichting Sociale Teams begeleid worden bij de re-integratie. Dit betreft twee regelingen voor oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte inwoners (de IOAZ en de IOAW). Wij tellen de kosten voor deze twee regelingen bij elkaar op.

Opvallend:

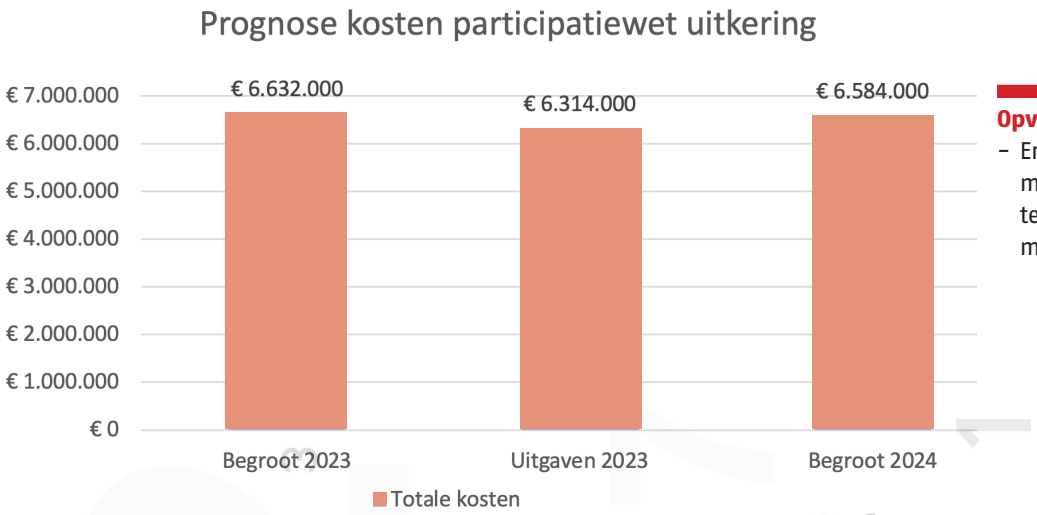
- De kosten overige regelingen daalden doordat het aantal uitkeringen sterk daalde.

Grafiek 2:

Bron: Budgetten IOAW en IOAZ: werkelijk besteed bedrag 'Bijzondere algemene bestaanskosten'

2. Prognose

De onderstaande grafiek geeft weer wat de prognose is voor het huidige jaar en hoe deze zich verhoudt tot de begroting en de uitgaven van het jaar ervoor.

Opvallend:

- Er is bij de Participatiewet iets meer begroot dan in 2023. Dit heeft te maken met de stijging van het minimumloon.

Grafiek 3:

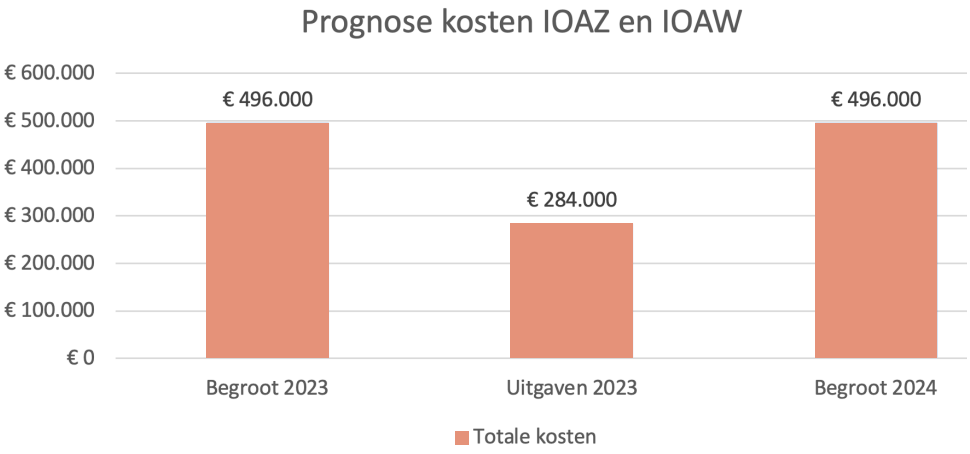
Bron: Budgetten Participatiewet: begroot en werkelijk besteed bedrag 'Bijzondere algemene bestaanskosten'

lees verder

Jaarcijfers Participatiewet 2023-2024

Gemeente Borger-Odoorn

Vervolg

Grafiek 4:

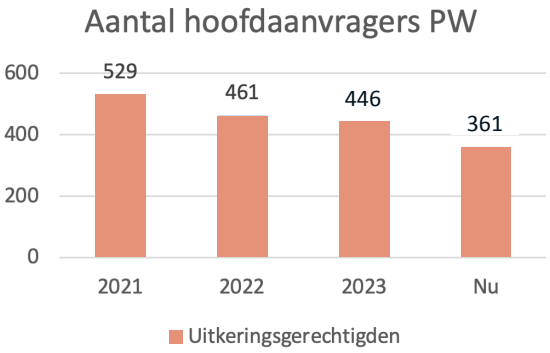
Bron: Budgetten IOAW en IOAZ: begroot en werkelijk besteed bedrag 'Bijzondere algemene bestaanskosten'

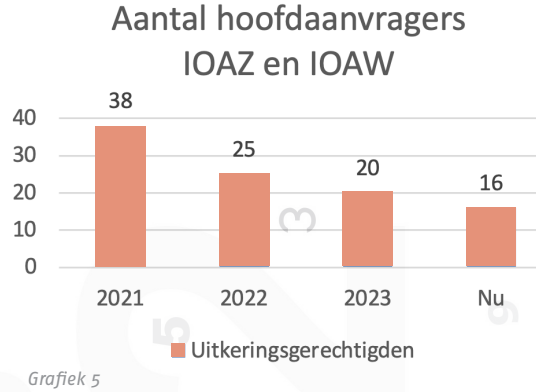
Opvallend:

- De begrote kosten voor IOAZ en IOAW zijn aan de hoge kant en kunnen bij Berap 1 iets bijgesteld worden.

3. Aantal huishoudens met een Participatiewet-uitkering of -regeling

De onderstaande grafiek geeft weer hoeveel huishoudens in onze gemeente de afgelopen jaren een uitkering uit de Participatiewet hebben ontvangen. Daarnaast wordt aangegeven hoeveel daarvan langer dan één jaar, drie jaar en vijf jaar in de uitkering zitten.

Grafiek 5

Bron: Qlick Sence, Emmen; filter op start en einddatum, aantal unieke klanten (dubbele waarden verwijderd)

Opvallend:

1. In 2022 zien we een daling van 13% in het totaal aantal hoofd-aanvragers. Dit komt overeen met de kostendaling die we in datzelfde jaar zien.
2. In 2023 daalt het aantal hoofd-aanvragers met 3%. Dat weegt niet op tegen de verhoging van het minimumloon van 10,1 %. Daarom zijn de kosten wel gestegen.

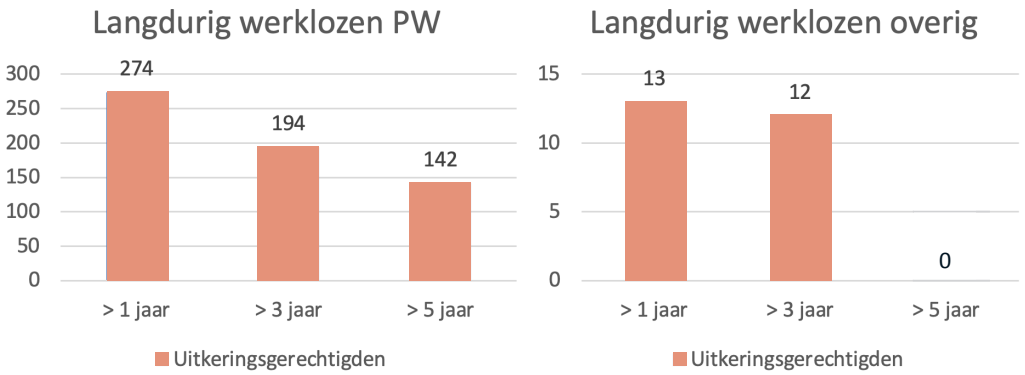
lees verder

Jaarcijfers Participatiewet 2023-2024

Gemeente Borger-Odoorn

Vervolg

In de onderstaande grafiek wordt het huidige aantal langdurig werklozen weergegeven.

Opvallend:

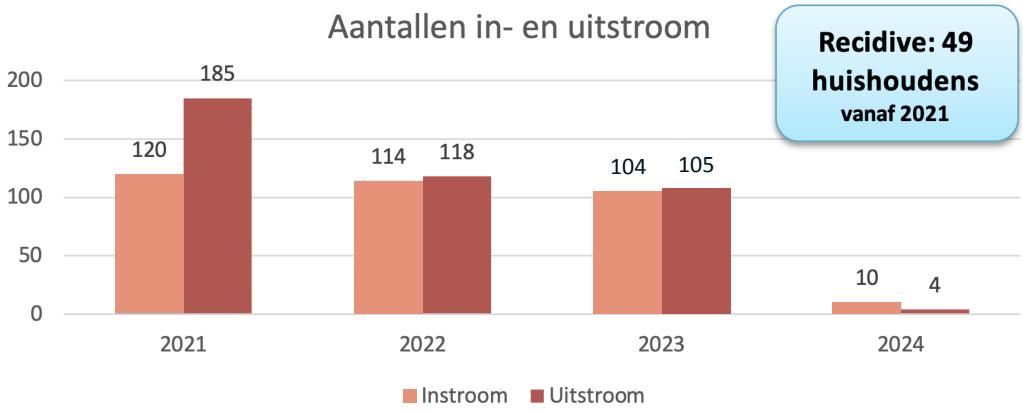
1. 76% van het huidige aantal huishoudens met een uitkering uit de Participatiewet heeft deze langer dan één jaar.
2. 40% van het huidige aantal huishoudens met een uitkering uit de Participatiewet heeft deze langer dan vijf jaar.

Grafiek 6:

Bron: Qlick Sence, Emmen; Actueel, filter op 'start uitkering' 2022 of eerder, 2020 of eerder, 2018 of eerder

4. Instroom en uitstroom Participatiewet

In de onderstaande grafiek is te zien hoe de in- en uitstroom de afgelopen jaren is verlopen. Ook is aangegeven hoeveel huishoudens na een uitstroom weer teruggekomen zijn in de Participatiewet (recidive).

Opvallend:

1. De grootste uitstroom vond plaats in 2021. Dit leidde tot lagere kosten in 2022.
2. In 2022 was voor het eerst de instroom ongeveer gelijk aan de uitstroom.

Grafiek 7:

Bron: Qlick Sence, Emmen; aantal unieke klanten PW (her-instromers in hetzelfde jaar zijn niet meegenomen)

"Het aantal huishoudens met een uitkering wordt steeds kleiner. De groep huishoudens met een grote afstand tot de arbeidsmarkt blijft over. Zij zijn niet of veel moeilijker te bemiddelen naar werk. Hierdoor gaat de uitstroom per jaar teruglopen"

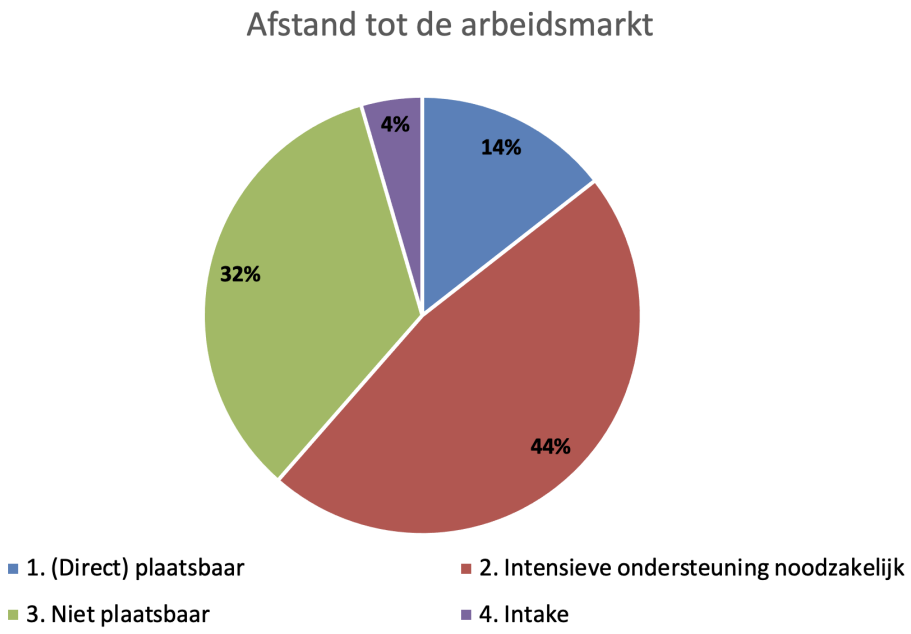
Jaarcijfers Participatiewet 2023-2024

Gemeente Borger-Odoorn

5. Afstand tot de arbeidsmarkt

De groep uitkeringsgerechtigden worden in vier doelgroepen onderverdeeld:

1. (Direct) plaatsbaar op de arbeidsmarkt
2. Met intensieve ondersteuning - naar verwachting - op termijn plaatsbaar op de arbeidsmarkt,
3. Ook met intensieve ondersteuning - naar verwachting - niet in staat zelfstandig in het inkomen te kunnen voorzien,
4. Uitkeringsgerechtigden waarvan nog bepaald moet worden tot welke doelgroep zij horen. Zij bevinden zich nog in de intakefase.

Opvallend:
76% van deze groep uitkerings-gerechtigden zal langer dan één jaar in de uitkering zitten.

"Uitstroom uit de uitkering op korte termijn is op dit moment in slechts 14% van de gevallen mogelijk. Dat betekent dat de kosten de komende jaren niet of slechts minimaal zullen dalen"

Einde